

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Державної служби
статистики**

29 грудня 2017 року № 351

**(зі змінами, затвердженими
наказами Державної служби
статистики**

**15 лютого 2023 року № 74,
24 вересня 2024 року № 230)**

**МЕТОДИКА ПЕРЕРАХУНКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ НА ПОЧАТОК РОКУ**

Київ – 2017

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку - в. о. директора департаменту статистики населення та регіональної статистики Тімоніна М. Б.

Методика перерахунку результатів Всеукраїнського перепису населення на початок року (далі – Методика) описує методологічні та практичні аспекти здійснення пересування результатів Всеукраїнського перепису населення на початок календарного року, найближчого до встановленої дати перепису.

Методика, яку підготували фахівці департаменту статистики населення та регіональної статистики Держстату, розроблена на основі Рекомендацій з перерахунку на початок року остаточних підсумків Всеукраїнського перепису населення для забезпечення актуалізації даних чисельності населення у міжпереписний період, які пройшли наукову експертизу в Інституті демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України.

Методика призначена для використання працівниками органів державної статистики, а також може бути корисна для інших заінтересованих користувачів.

Методика та зміни до неї схвалені на засіданні Комісії з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протоколи від 28 грудня 2017 року № 26, від 16 серпня 2024 року № КПУМ/14-24).

Держстат
вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601
вебсайт: www.ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 287-62-22
адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Скорочення та умовні позначення	4
I. Вступ	5
II. Джерела інформації для проведення перерахунку результатів Всеукраїнського перепису населення на початок року	6
III. Формування інформації для проведення перерахунку результатів Всеукраїнського перепису населення на початок року	7
1. Перерахунок чисельності наявного та постійного населення на початок року.....	7
2. Розподіл кількості осіб, рік народження яких не зазначено, для здійснення перерахунків чисельності постійного населення за статтю та роком народження на початок року	7
3. Перерахунок чисельності постійного населення за статтю та роком народження на початок року.....	8
Додаток. Умовний приклад перерахунку чисельності постійного населення за статтю та роком народження на початок року.....	10
Список використаних джерел.....	12

Скорочення та умовні позначення

- ДСС,
статистичне
спостереження – державне статистичне спостереження;
- ЄС – Європейський Союз;
- статистична
інформація – офіційна державна статистична інформація.

I. Вступ

У міжнародній статистичній практиці основним джерелом інформації щодо населення (чисельності, складу, територіального розміщення, тощо) як країни в цілому, так і кожної адміністративно-територіальної одиниці є переписи населення. Крім того, дані переписів населення використовуються як базова інформація для розрахунків (оцінок) у міжпереписний період чисельності населення (постійного та наявного) та його статево-вікового складу.

Характерною особливістю практично всіх переписів населення є розбіжність їх результатів з відповідними даними, які отримуються при здійсненні поточних розрахунків, зокрема чисельності населення. Основними причинами таких розбіжностей є методологічні відмінності у проведенні цих двох видів статистичного спостереження населення, похибки в поточній статистиці населення, похибки при проведенні самого перепису населення.

Методологічні відмінності полягають здебільшого в порядку реєстрації даних перепису населення та демографічних подій (народження, смерті, прибуття та вибуття). Під час перепису населення особа переписується за місцем проживання, навіть і тимчасовим, а не за місцем роботи або служби (без документального підтвердження). Це місце може збігатися або не збігатися із зареєстрованим місцем проживання особи.

Статистична інформація про чисельність населення та його склад (за оцінкою) формується, зокрема, на основі адміністративних даних територіальних органів Міністерства юстиції щодо державної реєстрації народження та смерті (актові записи цивільного стану про народження/смерть), а також органів реєстрації щодо зміни місця проживання (інформація про декларування/реєстрацію місця проживання).

Вищезазначені адміністративні дані засвідчують зареєстроване місце проживання (перебування) особи, що зазначене в його паспортному документі.

Ураховуючи те, що місце реєстрації та місце звичайного проживання особи не завжди збігаються, результат розрахунку чисельності населення в міжпереписний період отримується з похибкою.

Крім того, з різних причин похибки поточного обліку населення можуть виникати при реєстрації будь-якої демографічної події: народження, смерті, прибуття, вибуття. У переважній кількості випадків розбіжності в основному пов'язані з проблемами в обліку міграції.

У зв'язку з тим, що під час проведення перепису населення здійснюються спеціальні контрольні заходи, внаслідок яких виявлені помилки виправляються, його дані вважаються прийнятними для подальшого використання.

Ситуація з розбіжністю між даними поточної статистики та переписом населення трапляється практично у всіх країнах. Ця ситуація була і в Україні і до, і після Всеукраїнського перепису населення 2001 року.

Ураховуючи вищезазначене, для усунення похибок поточних розрахунків (оцінок) чисельності населення в міжпереписний період здійснюються перерахунки результатів відповідних щорічних розрахунків станом на початок кожного року. Оскільки переписи населення практично ніколи не проводяться станом на 1 січня, розрахунку (актуалізації) передуює пересування (перерахунок) результатів перепису населення на початок року найближчого до встановленої дати перепису.

Методика базується на нормах законів України "Про офіційну статистику" [2], "Про Всеукраїнський перепис населення" [1] та міжнародних вимог до статистичної інформації щодо статистики населення, зокрема Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1260/2013 від 20 листопада 2013 року про європейську демографічну статистику [5], Імплементативного регламенту Комісії (ЄС) № 205/2014 від 04 березня 2014 року про встановлення однакових умов імплементативного Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1260/2013 про європейську демографічну статистику щодо розподілів даних, строків і переглядів даних [6], Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 763/2008 від 09 липня 2008 року про переписи населення та житлового фонду [7], Рекомендацій Конференції європейських статистиків щодо проведення переписів населення та житлового фонду 2020 року [8].

Перерахунок результатів Всеукраїнського перепису населення на початок року виконується в межах ДСС "Чисельність та природний рух населення".

Для цілей цієї Методики терміни вживаються в значеннях, наведених у статтях 1, 8, 9, 10 Закону України "Про офіційну статистику" [2], статті 1 Закону України "Про Всеукраїнський перепис населення" [1], Методиці проведення розрахунків (оцінок) чисельності населення [4], а також можуть вживатись у значеннях:

когорта – сукупність осіб, народжених протягом певного календарного року;

місце звичайного проживання означає місце, де особа зазвичай проводить свій щодобовий період відпочинку, незалежно від тимчасової відсутності з метою розваг, проведення відпустки, відвідування друзів та родичів, у справах, для отримання медичного лікування або з метою релігійного паломництва.

II. Джерела інформації для проведення перерахунку результатів Всеукраїнського перепису населення на початок року

Для перерахунку використовуються:

дані Всеукраїнського перепису населення:

чисельність наявного та постійного населення кожної адміністративно-територіальної одиниці (місто, район у місті, сільський населений пункт);

розподіл постійного населення кожної адміністративно-територіальної одиниці за статтю та роком народження;

дані ДСС "Чисельність та природний рух населення" та "Міграційний рух населення" щодо загального, природного та міграційного приросту (скорочення) чисельності населення за період між датою перепису населення та найближчим 01 січня.

III. Формування інформації для проведення перерахунку результатів Всеукраїнського перепису населення на початок року

1. Перерахунок чисельності наявного та постійного населення на початок року

Перерахунок чисельності наявного та постійного населення на початок року здійснюється окремо для чоловіків та жінок по кожному місту, району в місті та сільському населеному пункту.

Чисельність наявного та постійного населення на початок року (на 01 січня) формується з урахуванням загального приросту (скорочення) чисельності населення за період між датою перепису населення та найближчим 01 січня.

Якщо дата перепису населення встановлена у першому півріччі, необхідно із чисельності населення за даними Всеукраїнського перепису населення, відняти величину загального приросту (скорочення) чисельності населення за період між датою перепису населення та найближчим 01 січня.

Якщо дата перепису населення визначена у другому півріччі, то до загальної чисельності населення, за даними Всеукраїнського перепису населення, додається величина загального приросту (скорочення) чисельності населення за період між датою перепису населення та найближчим 01 січня.

$$N_{1.01} = N_{ВПН} \pm P_t, \quad (2.1)$$

де $N_{1.01}$ – чисельність наявного/постійного населення, перерахована на початок року, осіб;

P_t – загальний приріст (скорочення) чисельності населення за період між датою перепису населення та найближчим 1 січня ("–", якщо дата перепису припадає на початок року; "+", якщо дата перепису припадає на кінець року) відповідно.

Для визначення загального приросту (скорочення) чисельності населення за період між датою перепису населення та найближчим 01 січня (P_t) проводяться розрахунки природного та міграційного приросту (скорочення) чисельності населення за цей період у межах ДСС "Чисельність та природний рух населення" та "Міграційний рух населення".

2. Розподіл кількості осіб, рік народження яких не зазначено, для здійснення перерахунку на початок року чисельності постійного населення за статтю та роком народження на початок року

Для здійснення перерахунку чисельності постійного населення на початок року необхідно розподілити кількість осіб, рік народження яких не зазначено, пропорційно кількості осіб, рік народження яких зазначено (за даними Всеукраїнського перепису населення), окремо для чоловіків і жінок по кожному місту, району в місті та сільському населеному пункту.

Спочатку розраховується коефіцієнт розподілу осіб, рік народження яких не зазначено, для відповідної статі:

$$k = \frac{N_{ВПН}}{N_{ВПН} - N_{нВПН}}, \quad (3.1)$$

де k – коефіцієнт розподілу осіб, рік народження яких не зазначено;

$N_{ВПН}$ – чисельність постійного населення за даними Всеукраїнського перепису населення;

$N_{нВПН}$ – кількість осіб, рік народження яких не зазначено, за даними Всеукраїнського перепису населення.

Наступним кроком є розподіл кількості осіб, рік народження яких не зазначено, шляхом множення чисельності когорти на коефіцієнт розподілу осіб, рік народження яких не зазначено:

$$N_{кн} = N_{кВПН} \times k, \quad (3.2)$$

де $N_{кн}$ – чисельність когорти, з урахуванням розподілу кількості осіб, рік народження яких не зазначено;

$N_{кВПН}$ – чисельність когорти, за даними Всеукраїнського перепису населення, без урахування розподілу кількості осіб, рік народження яких не зазначено.

Сума отриманих даних по всіх когортах відповідної статі повинна дорівнювати чисельності постійного населення цієї статі за даними Всеукраїнського перепису населення ($N_{ВПН}$).

3. Перерахунок чисельності постійного населення за статтю та роком народження на початок року

Перерахунок чисельності постійного населення за статтю та роком народження на початок року здійснюється окремо для чоловіків і жінок по кожному місту, району в місті та сільському населеному пункту.

Спершу розраховується коефіцієнт перерахунку чисельності когорти відповідної статі:

$$k_n = \frac{N_{1.01}}{N_{ВПН}}, \quad (4.1)$$

де k_n – коефіцієнт перерахунку чисельності когорти відповідної статі.

Далі проводиться перерахунок чисельності постійного населення для кожного року народження шляхом множення відповідної чисельності когорти з урахуванням розподілу кількості осіб, рік народження яких не зазначено ($N_{кн}$), на відповідний коефіцієнт перерахунку (k_n):

$$N_{к1.01} = N_{кн} \times k_n, \quad (4.2)$$

де $N_{к1.01}$ – чисельність когорти, перерахована на початок року, осіб.

Сума отриманих даних по всіх когортах відповідної статі повинна дорівнювати чисельності постійного населення, перерахованої на початок року ($N_{1.01}$).

Чисельність постійного населення відповідної когорти обох статей розраховується шляхом сумування отриманих даних по чоловіках та жінках.

Умовний приклад перерахунку чисельності постійного населення за статтю та роком народження на початок року наводиться в додатку до Методики.

В. о. директора
департаменту статистики населення
та регіональної статистики

М. Б. Тімоніна

Додаток
до Методики
(пункт 3 розділу III)

**Умовний приклад перерахунку
чисельності постійного населення за статтю та роком народження на
початок року**

Місто N (дані умовні)

	Чисельність постійного населення за даними Всеукраїнського перепису населення, осіб	Чисельність постійного населення, перерахована на початок року, осіб	Коефіцієнт перерахунку чисельності когорти
	$N_{ВПН}$	$N_{1,01}$	k_n
Чоловіки	62531	62437	0,9985
Жінки	75687	75566	0,9984

Чоловіки

Вік, років	Рік народження	Чисельність когорти з урахуванням розподілу кількості осіб, рік народження яких не зазначено, осіб	Коефіцієнт перерахунку чисельності когорти	Чисельність когорти, перерахована на початок року, осіб
		$N_{кн}$	k_n	$N_{к1,01}$
Усього		62531	0,9985	62437
0	2016	468	0,9985	467
1	2015	481	0,9985	480
2	2014	485	0,9985	484
3	2013	518	0,9985	517
4	2012	539	0,9985	538
5	2011	530	0,9985	529
6	2010	670	0,9985	669
...	...	...	...	...
96	1920	2	0,9985	2
97	1919	1	0,9985	1
98	1918	-	0,9985	-
99	1917	-	0,9985	-
100 і старше	1916 і раніше	2	0,9985	2

Продовження додатку

Жінки

Вік, років	Рік народження	Чисельність когорти із урахуванням розподілу кількості осіб, рік народження яких не зазначено, осіб	Коефіцієнт перерахунку чисельності когорти	Чисельність когорти, перерахована на початок року, осіб
		$N_{кн}$	k_n	$N_{к1.01}$
Усього		75687	0,9984	75566
0	2016	415	0,9984	414
1	2015	464	0,9984	463
2	2014	432	0,9984	431
3	2013	474	0,9984	473
4	2012	542	0,9984	541
5	2011	548	0,9984	547
6	2010	604	0,9984	603
...	...	...	...	...
96	1920	9	0,9984	9
97	1919	4	0,9984	4
98	1918	2	0,9984	2
99	1917	4	0,9984	4
100 і старше	і раніше	-	0,9984	-

Обидві статі

(осіб)

Вік, років	Рік народження	Чоловіки	Жінки	Обидві статі = чоловіки + жінки
Усього		62437	75566	138003
0	2016	467	414	881
1	2015	480	463	943
2	2014	484	431	915
3	2013	517	473	990
4	2012	538	541	1079
5	2011	529	547	1076
6	2010	669	603	1272
...	...	...	...	...
96	1920	2	9	11
97	1919	1	4	5
98	1918	-	2	2
99	1917	-	4	4
100 і старше	і раніше	2	-	2

В. о. директора
департаменту статистики населення
та регіональної статистики

М. Б. Тімоніна

Список використаних джерел

1. Закон України "Про Всеукраїнський перепис населення" (зі змінами) від 19 жовтня 2000 року № 2058-III.
URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2058-14>
2. Закон України "Про офіційну статистику" від 16 серпня 2022 року № 2524-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
3. Закон України "Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України" від 28 липня 2023 року № 3285-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3285-20#Text>
4. Методика проведення розрахунків (оцінок) чисельності населення, затверджена наказом Держстату від 25 грудня 2014 року № 402.
URL: https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2014/402/metod.zip
5. Regulation (EU) No 1260/2013 of the European Parliament and of the Council of 20 November 2013 on European demographic statistics.
URL: <https://eur-lex.europa.eu/search.html?qid=1571932619408&text=1260/2013&scope=EURLEX&type=quick&lang=en>
6. Commission Implementing Regulation (EU) No 205/2014 of 4 March 2014 laying down uniformed conditions for the implementation of Regulation (EU) No 1260/2013 of the European Parliament and the Council on European demographic statistics, as regards breakdowns of data, deadlines and data revisions Text with EEA relevance.
URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1571932702597&uri=CELEX:32014R0205>
7. Regulation (EC) No 763/2008 of the European Parliament and of the Council of 9 July 2008 on population and housing censuses.
URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/763/oj>
8. Conference of European Statisticians Recommendations for the 2020 Censuses of Population and Housing.
URL: https://unece.org/fileadmin/DAM/stats/publications/2015/ECECES41_EN.pdf
9. Демографічна статистика – К. : Вища шк., Стеценко С. Г. 2005. – 415 с.